

Aasgier

Neophron percnopterus

te Groningen

Ronald Nuiver

Op vrijdagmiddag 12 oktober 2001 zat ik vanaf 14.00 uur voor ons huis in de zon op onze kinderen te letten. Het was die middag uitzonderlijk fraai herfstweer met een lichte zuidwestenwind. Het was zonnig en rond de 23 graden. De hele middag was er al redelijke trek van vooral Grauwe Gans Anser anser, Kolgans Anser albifrons en Buizerd Buteo buteo. Rond vijf uur hoorde ik opnieuw het klagende miauwen van een Buizerd. Hoog in de lucht vlogen twee soortgenoten, even later gevolgd door nog enkele Buizerden. Eén roofvogel viel meteen op door het grotere postuur en het scherpe contrast tussen de lichte dekveren en de donkere hand- en armpennen.

Mijn eerste gedachte was Dwergarend Hieraaetus pennatus. Snel rende ik het huis binnen, greep mijn verrekijker en binnen enkele seconden had ik de roofvogel weer in beeld. De schrik sloeg mij om het hart toen ik direct een bijna adulte Aasgier in de kijker had.

De kleine puntige kop, de sterke zwart-wit tekening van de vleugels en de lichte wigvormige staart waren kenmerkend voor Aasgier. De vogel zweefde langzaam in noordoostelijke richting op redelijke hoogte. Hierna gleed de vogel in zuidelijke richting af, waarbij snel hoogte werd verloren. Vervolgens vloog de vogel in westelijke richting met rustige vleugelslag en soms zwevend vrij laag over (20 m). De vogel kon in totaal circa 10 minuten worden waargenomen, waarna hij in westelijke richting achter de bomen verdween. Meteen werden de vogellijn en in de buurt wonende vogelaars gewaarschuwd, maar dit mocht niet baten. Zelf heb ik 's avonds en de volgende dag de omgeving in westelijke richting afgezocht, helaas zonder resultaat.

Grootte & bouw

Beduidend groter dan de aanwezige Buizerden, met lange brede gevingerde vleu-

gels, kleine puntige kop met dunne puntige snavel en lichte, wigvormige staart, als van Lammergier Gypaetus barbatus. Staart korter dan de breedte van de vleugels. Kenmerkend zwart-wit patroon op vleugels deed mij in eerste instantie denken aan Dwergarend.

Kop

Dunne, puntige, donkere snavel. Voorhoofd, kruin en zijkanten kaal. Voorhoofd gelig, kruin en zijkanten vuilwit, waarin donker oog duidelijk zichtbaar. Keel wit. Zijhals en achterhals grijsbruin. Hierdoor viel de witte keel extra op.

Bovendelen

Mantel grijsbruin, rug vuilwit met bruine vlekjes, bovenste schouderveren vuilwit, onderste schouderveren wit, opvallende witte stuit, bovenstaartdekveren grijsbruin. De witte stuit viel op doordat zowel de rug als de bovenstaartdekveren nog niet wit waren.

Onderdelen

Borst crèmekleurig met dunne bruinige lengtestreepjes. Borst naar achteren toe steeds witter wordend. Buik en flanken wit. Anaalstreek en onderstaartdekveren grijswit met bruine vlekjes.

Bovenvleugel

Handpennen zwart. Armpennen zwart met zil-vergrijze of grijswitte vlaggen, waardoor een lichte baan ontstaat op de armpennen. Zes gevingerde handpennen, P8 (van buiten naar binnen) aan linkervleugel niet volledig en p9 aan rechtvleugel ontbrak.

Kleinste en kleine dekveren vuilwit. Middelste dekveren wit. Grote dekveren vuilwit met naar rug toe steeds groter wordende oranjebruine vlekjes. Handdekveren zwart. Contrast tussen witte dekveren en zwarte arm- en handpennen minder sterk dan op ondervleugel.

Ondervleugel

Arm- en handpennen zwart. Alle onderdekveren wit, zeer sterk contrast vormend tussen dekveren en arm- en handpennen, als bij Ooievaar *Ciconia ciconia*.

Staart

Staart vuilwit met 14 staartveren, waarin de twee middelste en langste staartveren (de T7 en T8) nog het meest bruinachtig leken. Duidelijke wigvormige staart, zoals bij Lammergier.

Naakte delen

Donkere snavel. Gele poten. Donker oog.

Gedrag

Rustig zwevend met rechte gestrekte vleugels en brede wigvormige staart. Af en toe flappend met de vleugels. Bij het afzeilen vleugels licht gebogen en regelmatig flappend. Niet, zoals bij de aanwezige Buizerden de vleugels naar achteren buigend en in een glijvlucht afzeilend, maar meer met de vleugels flappen.

Determinatie

De puntige kop met puntige snavel, de wigvormige staart en het duidelijk zwart-wit patroon van de vleugels duiden op een Aasgier.

Dwergarend wordt uitgesloten vanwege de witte, wigvormige staart en de kleine puntige kop. Lammergier kon worden uitgesloten vanwege de korte wigvormige staart (is bij Lammergier langer), het kleinere formaat en het kenmerkende zwart-wit patroon. Indische

Aasgier *Neophron p. ginginianus* kon worden uitgesloten vanwege de donkere snavel.

Gezien de vuilwitte staart, grijsbruine mantel en crèmekleurige borst met bruine lengtestreepjes hadden we hier te maken met een nog niet volledig adulte vogel.

Waarschijnlijk ging het hier om een 4e of 5e kalenderjaar vogel, getuige de weinige juveniele veren die nog in het kleed zaten. Volledig adulte Aasgieren (7-8e kalenderjaar) zijn vrijwel geheel wit, 2e en 3e kalenderjaar vogels hebben nog veel meer bruine veren in de borst, buik en staart. Ook de dekveren zijn veel bruiner.

De Aasgier heb ik in Griekenland, Israël, en vooral Marokko veel gezien. Vooral tijdens het jaarlijks terugkerend verblijf bij mijn schoonouders in Marokko zie ik vaak enkele tientallen Aasgieren op trek in alle kleden.

Voorkomen

De Aasgier komt in het West-Palearctische gebied voornamelijk voor in de landen rond de Middellandse Zee. In Noordwest-Europa is de Aasgier een zeldzaamheid, met waarnemingen in Groot-Brittannië, Denemarken, Duitsland, Zweden, Finland en Polen.

In Nederland is een waarneming aanvaard van een vogel te Epen op 24 mei 2001. Het betrof hier een adulte vogel. Intrigerend zijn twee waarnemingen op 7 en 8 oktober 2001 van een subadulte vogel in de Eemshaven en de Eemspolder te Groningen. Indien aanvaard betekent dit het tweede geval in Nederland.

Ronald Nuiver

Zilverlaan 237, 9743 RJ Groningen

